

THE EROSION OF TRUST IN THE POLICE: CORRUPTION AS A CHALLENGE TO POLICE INTEGRITY AND LEGITIMACY

Biljana Bogdanova-Smilevska

Municipality of Ohrid, North Macedonia, biljana.bsmilevska@gmail.com

ORCID ID: 0009-0000-1954-0128

Abstract: Public trust constitutes an essential component of democratic policing and an important foundation of police legitimacy. Corruption in policing challenges the legality, impartiality, professionalism and integrity of the institution and may weaken citizens' confidence in the proper exercise of police authority. The purpose of this paper is to examine the relationship between police corruption, police integrity and public trust, and to consider the broader implications of these relationships for police legitimacy. The methodological framework combines a secondary analysis of previously collected empirical data with the analysis and synthesis of contemporary peer-reviewed research and the comparative interpretation of relevant institutional reports and statistical indicators. The empirical basis derives from research conducted in 2023 among 260 citizens from thirteen cities in the Republic of North Macedonia using a written questionnaire containing open-ended questions on corruption in policing, professional conduct and trust in the police. The findings are interpreted alongside independent evidence concerning corruption, accountability, institutional independence and police integrity. The analysis identifies a markedly low level of trust among the surveyed citizens: only 15 per cent expressed trust in the police, while more than 52 per cent reported direct experience of corrupt conduct by police officers. Petty corruption emerged as the most visible form of corrupt behaviour in everyday police-citizen encounters, particularly in traffic, border and administrative contexts. The findings further indicate that corrupt conduct by individual officers may extend beyond the assessment of the officers concerned and adversely affect the perceived professionalism, credibility and institutional integrity of the police as a whole. Comparable tendencies identified in recent scientific research and institutional assessments reinforce the relevance of integrity, independence and accountability to public trust. Although the research design does not permit the establishment of a direct causal relationship between corruption and police legitimacy, the findings indicate that weakened institutional integrity and persistently low trust may constitute a substantial risk to the legitimacy of police authority. Strengthening internal and external oversight, accountability, merit-based personnel policies, integrity mechanisms, transparency and effective protection for whistle-blowers is therefore essential to sustaining public trust and reinforcing police legitimacy.

Keywords: police corruption; public trust; police integrity; police legitimacy; institutional accountability

ЕРОЗИЈА НА ДОВЕРБАТА ВО ПОЛИЦИЈАТА: КОРУПЦИЈАТА – ПРЕДИЗВИК ЗА ПОЛИЦИСКИОТ ИНТЕГРИТЕТ И ЛЕГИТИМИТЕТ

Билјана Богданова-Смилевска

Општина Охрид, Северна Македонија, biljana.bsmilevska@gmail.com

ORCID ID: 0009-0000-1954-0128

Резиме: Довербата на граѓаните претставува суштинска компонента на демократското полициско работење и значајна основа на полицискиот легитимитет. Корупцијата во полициското работење ги доведува во прашање законитоста, непристрасноста, професионалноста и интегритетот на институцијата и може да ја наруши довербата во правилното остварување на полицискиот авторитет. Целта на трудот е да се испита односот меѓу полициската корупција, полицискиот интегритет и довербата на граѓаните, како и да се согледаат пошироките импликации на овие односи врз полицискиот легитимитет. Методолошката рамка опфаќа секундарна анализа на претходно прибрани емпириски податоци, анализа и синтеза на современи рецензирани научни истражувања и компаративна интерпретација на релевантни институционални извештаи и статистички показатели. Емпириската основа произлегува од истражување спроведено во 2023 година врз 260 граѓани од тринаесет градови во Република Северна Македонија, со примена на писмен прашалник со прашања од отворен тип за корупцијата во полициското работење, професионалноста и довербата во полицијата. Добиените сознанија се разгледуваат паралелно со независни показатели за корупцијата, отчетноста, институционалната независност и полицискиот интегритет. Анализата утврдува изразено ниско ниво на доверба кај испитаните граѓани: само 15% изразиле доверба во полицијата, додека повеќе од 52% навеле непосредно искуство со коруптивно однесување на полициски службеници. Ситната корупција се издвојува како највидлив облик на коруптивно однесување во секојдневните контакти меѓу полицијата и граѓаните, особено во сообраќајното, граничното и управното постапување. Резултатите дополнително укажуваат дека коруптивното однесување на одделни службеници може да ја надмине оценката на конкретниот

поединец и негативно да се одрази врз професионалноста, кредибилитетот и институционалниот интегритет на полицијата во целина. Сродните тенденции утврдени во поновите научни истражувања и институционални оценки дополнително го потврдуваат значењето на интегритетот, независноста и отчетноста за довербата во полицијата. Иако применетиот истражувачки пристап не овозможува утврдување директна причинско-последична врска меѓу корупцијата и полицискиот легитимитет, резултатите укажуваат дека нарушениот институционален интегритет и долготрајно ниската доверба можат да претставуваат значаен ризик за легитимитетот на полицискиот авторитет. Зајакнувањето на внатрешниот и надворешниот надзор, институционалната отчетност, мериторната кадровска политика, механизмите за интегритет, транспарентноста и ефективната заштита на укажувачите претставуваат значајни предуслови за одржување на довербата и зајакнување на полицискиот легитимитет.

Клучни зборови: полициска корупција; доверба во полицијата; полициски интегритет; полициски легитимитет; институционална отчетност

1. ВОВЕД

Довербата во полицијата претставува суштински елемент на демократското полициско работење, бидејќи ја одразува подготвеноста на граѓаните да ја прифатат полицијата како професионална, правична и институционално одговорна јавна служба. Современата литература прави јасна концептуална разлика меѓу довербата и легитимитетот: довербата се однесува на позитивните очекувања за компетентноста, интегритетот и намерите на полицијата, додека легитимитетот подразбира пошироко уверување дека полицискиот авторитет е оправдан и заслужува прифаќање (Bradford, 2024, 2026; Tyler, 2025).

Во таквата релација, корупцијата претставува особено значаен институционален ризик. Злоупотребата на службените овластувања за приватна корист не го компромитира само професионалниот статус на конкретниот полициски службеник, туку може да ја наруши и целокупната оценка за непристрасноста, законитоста и интегритетот на полицијата како институција. Поновите емпириски истражувања потврдуваат значајна поврзаност меѓу оценката на полицискиот интегритет и довербата во полицијата, при што негативните оценки за присуството на корупција во полициското работење се поврзуваат со пониско ниво на институционална доверба (Liu et al., 2024).

Оттука, предмет на трудот е односот меѓу полициската корупција, интегритетот и довербата, додека легитимитетот се разгледува како нивна поширока институционална импликација. Целта е, преку секундарна анализа на емпириски податоци, современи научни истражувања и релевантни институционални показатели, да се идентификуваат клучните обрасци што го поврзуваат коруптивното однесување со оценката на полицискиот интегритет и довербата на граѓаните, како и да се процени нивното значење за легитимитетот на полицијата.

2. МАТЕРИЈАЛИ И МЕТОДИ

Методолошката рамка на трудот се темели на меѓусебно комплементарна примена на анализа и синтеза на релевантни рецензирани научни истражувања, секундарна анализа на постојна емпириска база и компаративна интерпретација на релевантни институционални извештаи и статистички показатели за корупцијата, интегритетот, отчетноста и довербата во полицијата. Ваквата поставеност овозможува емпириските резултати да се разгледуваат во поширока доказна рамка и да се споредат со независни научни и институционални сознанија.

За потребите на трудот се анализира јавното мислење на граѓаните за довербата во полицијата врз основа на емпириски податоци прибрани во рамките на пошироко истражување спроведено во 2023 година во Република Северна Македонија. Истражувањето опфатило 260 испитаници од тринаесет градови, а податоците биле прибрани со писмен прашалник составен од девет прашања од отворен тип, насочени кон ставовите и искуствата во однос на корупцијата во полициското работење, професионалноста и довербата во полицијата (Смилевски, 2023). За оваа анализа се издвоени само оние показатели што непосредно кореспондираат со предметот и целта на трудот.

Секундарната анализа е дополнета со релевантни надворешни извори. Посебно место има истражувањето на World Justice Project (2023), спроведено врз национално репрезентативен примерок од 1.594 испитаници во Северна Македонија, како и извештаите на GRECO за интегритетот и спречувањето на корупцијата во органите за спроведување на законот. Поради разликите во примероците, инструментите и истражувачките дизајни, податоците не се третираат како директно статистички споредливи, туку се користат за компаративна интерпретација и за утврдување на сродни тенденции. Полицискиот легитимитет не е непосредно измерен во основната емпириска база и затоа се анализира како институционална импликација, а не како директно тестирана зависна варијабла.

3. РЕЗУЛТАТИ

Врз основа на секундарната анализа на емпириската база и компаративната интерпретација на релевантните научни и институционални извори се издвојуваат следниве клучни резултати:

- Низ призмата на испитаните граѓани, довербата во полицијата е изразено ниска.

Во примерокот од 260 испитаници, само 15% изразиле доверба во полицијата, при што позитивниот став се поврзува со коректно, професионално и одговорно постапување. Недовербата, пак, најчесто се поврзува со корупцијата, селективноста, политичкото влијание и слабостите во професионалното работење (Смилевски, 2023). Независното национално истражување на World Justice Project (2023) покажува сродни критички оценки: 50% од испитаниците сметале дека повеќето или сите полициски службеници се корумпирани, 27% изразиле уверување дека полицијата не им служи на интересите на политичарите, 31% дека кривичните истраги се спроведуваат независно, а 35% дека полициските службеници се повикуваат на одговорност за барање или примање мито.

- За значителен дел од испитаниците, корупцијата во полициското работење не претставува само општа оценка, туку и непосредно лично искуство.

Во анализираниот примерок над 52% од испитаниците навеле лично искуство со коруптивно однесување на полициски службеници, околу 30% посочиле посредни сознанија преку лица од нивното опкружување, додека 18% не навеле непосредна изложеност (Смилевски, 2023). World Justice Project (2023) утврдува дека 14% од лицата кои имале контакт со полициски службеник во претходните 12 месеци пријавиле давање мито. Иако процентите не се непосредно споредливи поради различната методологија, сродноста на наодите укажува дека ставовите на граѓаните за корупцијата во полициското работење се потпираат не само на општи оценки, туку и на конкретни искуства.

- Ситната корупција има институционално значење кое ја надминува нејзината материјална димензија.

Во емпириската база најчесто се издвојуваат примањето мито, подароци или услуги од мала вредност во замена за непреземање службено дејствие, особено во непосредните контакти со сообраќајната и граничната полиција и при управни постапки (Смилевски, 2023). Истовремено, повеќе од три четвртини од испитаниците во националното истражување на World Justice Project (2023) оцениле дека барањето мито од страна на службено лице за спроведување на законот е неприфатливо. Овој резултат кореспондира со наодите на Liu et al. (2024), според кои довербата во полицијата е тесно поврзана со оценката на нејзиниот интегритет, додека согледувањата за присуство на коруптивни практики се поврзуваат со пониско ниво на институционална доверба.

- Индивидуалните случаи на коруптивно однесување можат негативно да се одразат врз јавната оценка на полицијата како институција.

Ставовите на испитаниците укажуваат на разграничување меѓу коруптивното однесување на одделни полициски службеници и професионалното постапување на останатите припадници на полицијата. Сепак, негативното однесување на дел од службениците се оценува како фактор што го нарушува професионалниот углед на институцијата и го засенува професионалното работење на останатите припадници (Смилевски, 2023). На институционално ниво, GRECO (2025) констатира дека Северна Македонија задоволително спровела 17 од 23 препораки од Петтиот круг на евалуација, при што истовремено укажува на потребата од понатамошно унапредување на транспарентноста во процесите на оценување, системите за проверка на интегритетот и практичната заштита на укажувачите.

Синтетичката анализа на резултатите укажува дека искуствата со коруптивно однесување, оценката на институционалниот интегритет и нивото на доверба во полицијата не се појавуваат како изолирани феномени, туку како меѓусебно поврзани димензии на јавната оценка за полициското работење.

4. ДИСКУСИЈА

Добиените резултати укажуваат дека довербата во полицијата не може да се разгледува изолирано од начинот на кој граѓаните го оценуваат интегритетот, професионалноста и непристрасноста на полициското постапување. Ниското ниво на доверба регистрирано кај испитаниците се јавува паралелно со негативни оценки за присуството на корупција, политичкото влијание, селективноста во постапувањето и институционалната одговорност. Ваквото толкување е во согласност со Bradford (2024), Bradford и Jackson (2024) и Bradford (2026), кои довербата ја третираат како динамична институционална категорија чиј квалитет зависи од поширокиот контекст на полициското функционирање, отчетноста и јавната оценка на постапувањето.

Особено значајна е поврзанооста меѓу корупцијата и полицискиот интегритет. Дури и формите на т.н. ситна корупција имаат институционални импликации, бидејќи можат да создадат уверување дека примената на полициските овластувања не секогаш се заснова врз еднакви, непристрасни и законски критериуми. Liu et al. (2024) укажуваат дека довербата во полицијата е тесно поврзана со оценката на нејзиниот интегритет, додека согледувањата за присуство на коруптивни практики се поврзуваат со пониско ниво на институционална доверба. Во претходна анализа на етиолошките аспекти на

полициската корупција, Смилевски и Богданова-Смилевска (2025) исто така го нагласуваат значењето на организациските, кадровските и контролно-надзорните фактори, што дополнително упатува на потребата интегритетот да се третира како институционален, а не само индивидуален стандард.

Наодите се надополнуваат со независните институционални истражувања за Северна Македонија. World Justice Project (2023) регистрира критички оценки на граѓаните во однос на корупцијата, политичката независност и отчетноста на полицијата, додека GRECO (2025) бележи напредок во оперативната независност и механизмите на внатрешен и надворешен надзор, но идентификува и области во кои е потребно понатамошно унапредување на интегритетот и заштитата на укажувачите. На ова се надоврзуваат и Schiff et al. (2025), кои укажуваат дека формалното постоење механизми за надзор само по себе не е доволно за зајакнување на легитимитетот доколку институционалните одговори на полициското недолично однесување не се доследни и уверливи за јавноста.

Во однос на полицискиот легитимитет е неопходна методолошка претпазливост. Во користената емпириска база легитимитетот не е непосредно операционализиран и измерен како посебна варијабла, поради што резултатите не овозможуваат тврдење за директна причинско-последична врска меѓу корупцијата и легитимитетот. Сепак, Schaap и Saarikkomäki (2022) ја нагласуваат сложеноста на односот меѓу процедуралната правичност, довербата и легитимитетот, додека Chan et al. (2025), врз основа на систематски преглед и метаанализа, потврдуваат значајна поврзаност меѓу процедурално правичното постапување и полицискиот легитимитет. Tyler (2025) дополнително го поставува легитимитетот во средиштето на современото демократско полициско работење, а Hatungimana (2022) покажува дека негативните оценки за корупцијата во полицијата можат да се рефлектираат и врз пошироката оценка на институционалниот легитимитет.

Следствено, резултатите даваат основа за научно повоздржана констатација: искуствата со коруптивно однесување и негативните оценки за интегритетот на полицијата се поврзуваат со пониско ниво на доверба, а долготрајното нарушување на довербата може да создаде ризик за прифаќањето на полицискиот авторитет како правичен, непристрасен и легитимен. Оттука, зајакнувањето на полицискиот интегритет претставува не само антикорупциска, туку и поширока институционална претпоставка за одржување и зајакнување на довербата и легитимитетот на полицијата.

5. ЗАКЛУЧОК

Резултатите од истражувањето укажуваат на ниско ниво на доверба во полицијата, кое во ставовите на испитаниците се поврзува со присуството на коруптивно однесување и со негативните оценки за професионалниот и институционалниот интегритет. Корупцијата во полициското работење, оттука, не може да се разгледува исклучиво како индивидуално противправно или непрофесионално однесување, туку како појава со пошироки институционални импликации. Особено значајно е што негативното однесување на одделни полициски службеници може да го надмине индивидуалното ниво и да се одрази врз угледот, кредибилитетот и институционалниот интегритет на полицијата во целина.

Согледувањата од емпириската база се надополнуваат со поновите научни истражувања и релевантните институционални показатели, кои го потврдуваат значењето на интегритетот, независноста, непристрасноста и отчетноста за градењето и одржувањето на довербата во полицијата. Иако применетиот истражувачки пристап не овозможува директно утврдување на причинско-последична врска со полицискиот легитимитет, добиените сознанија укажуваат дека долготрајното нарушување на довербата претставува институционален ризик за прифаќањето на полицискиот авторитет како законит, правичен и легитимен.

Од заклучните согледувања произлегуваат следниве препораки за зајакнување на довербата на граѓаните во полицијата: превенција и навремено откривање на коруптивното однесување; доследни механизми за внатрешна и надворешна контрола; транспарентно утврдување одговорност; мериторна кадровска политика; ефективни проверки на интегритетот; реална заштита на укажувачите; и континуирано мерење на јавната доверба преку методолошки конзистентни и репрезентативни истражувања. Интегритетот треба да се третира како организациски стандард, а не само како индивидуална морална особина на полицискиот службеник. Долгорочното одржување на јавната доверба и институционалниот легитимитет е условено од доследното почитување на принципите на законитост, интегритет, непристрасност, транспарентност и отчетност во полициското работење.

ЛИТЕРАТУРА

- Bradford, B. (2024). What goes up must come down? 25 years of public trust in the police. *International Journal of Police Science & Management*, 26(4), 470–477. <https://doi.org/10.1177/14613557241298858>
- Bradford, B. (2026). Research on public trust and police legitimacy: Where next, and why? *Evidence Base*, 1(1), 2608830. <https://doi.org/10.1080/30679125.2025.2608830>
- Bradford, B., & Jackson, J. (2024). Trust in the police: What is to be done? *The Political Quarterly*, 95(3), 442–449. <https://doi.org/10.1111/1467-923X.13424>

- Chan, A., Bradford, B., & Stott, C. (2025). A systematic review and meta-analysis of procedural justice and legitimacy in policing: The effect of social identity and social contexts. *Journal of Experimental Criminology*, 21, 349–406. <https://doi.org/10.1007/s11292-023-09595-5>
- Group of States against Corruption (GRECO). (2025). *Fifth evaluation round: Preventing corruption and promoting integrity in central governments (top executive functions) and law enforcement agencies: Addendum to the second compliance report – North Macedonia*. Council of Europe.
- Hatungimana, W. (2022). How people appraise their government: Corruption perception of police and political legitimacy in Africa. *The Journal of Modern African Studies*, 60(1), 1–22. <https://doi.org/10.1017/S0022278X21000392>
- Liu, Y. V., Kutnjak Ivković, S., & Pavlović Vinogradac, V. (2024). Croatian immigrants' trust in the police in Croatia and abroad: The roles of police integrity and transnational migration factors. *Policing: A Journal of Policy and Practice*, 18, paae105. <https://doi.org/10.1093/police/paae105>
- Schaap, D., & Saarikkomäki, E. (2022). Rethinking police procedural justice. *Theoretical Criminology*, 26(3), 416–433. <https://doi.org/10.1177/13624806211056680>
- Schiff, K. J., Schiff, D. S., Moy, B. J., McCrain, J., Mourtgos, S. M., & Adams, I. T. (2025). Does civilian oversight impact police legitimacy? *PNAS Nexus*, 4(9), pgaf267. <https://doi.org/10.1093/pnasnexus/pgaf267>
- Смилевски, И. (2023). *Корупцијата во полициското работење ја урива довербата на граѓаните во полицијата и го попречува професионалното и ефикасното работење на полициските службеници* [Необјавен магистерски труд]. Европски универзитет, Факултет за детективи и криминалистика.
- Смилевски, И., & Богданова-Смилевска, Б. (2025). Етиолошки аспекти на полициската корупција. *ИДЕЈА Меѓународно списание за наука и уметност*, 9(17), 59–70.
- Tasić, M., & Milovanović, D. (2025). POLICE INTEGRITY TESTING AND ITS OUTCOMES IN THE REPUBLIC OF SERBIA. *SCIENCE International Journal*, 4(2), 39-45. <https://doi.org/10.35120/sciencej0402039t>
- Tyler, T. R. (2025). Legitimacy-based policing. *Criminology & Public Policy*, 24(2), 165–187. <https://doi.org/10.1111/1745-9133.12695>
- Totić, E. M. (2025). ACTIVITIES OF ORGANIZED CRIME WITH A SPECIAL FOCUS ON HUMAN TRAFFICKING. *SCIENCE International Journal*, 4(1), 147-153. <https://doi.org/10.35120/>
- World Justice Project. (2023). *The rule of law in North Macedonia: Key findings from the General Population Poll 2023*.